

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง การใช้คอมพิวเตอร์ในทางบัญชี ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

เลขที่ แบบสอบถาม [] [] [] 1-3

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ตามหลักสูตรปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาบัญชี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดให้
ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้นขอขอบคุณ
ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

โปรดตอบคำถามโดยการทำเครื่องหมาย / ลงใน () ที่อยู่หน้าข้อความที่ท่านต้องการหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ [] 4
 - () 1. ชาย
 - () 2. หญิง
2. ระดับการศึกษา [] 5
 - () 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - () 2. ปริญญาตรี
 - () 3. สูงกว่าปริญญาตรี
3. ตำแหน่งงาน [] 6
 - () 1. พนักงานบัญชี
 - () 2. สมุหบัญชีหรือ หัวหน้างานบัญชีการเงิน
 - () 3. เจ้าของ/ผู้จัดการ
4. ลักษณะกิจการ [] 7
 - () 1. บุคคลธรรมดา
 - () 2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 - () 3. บริษัทจำกัด
 - () 4. บริษัทจำกัดมหาชน

5. ขนาดของทุนจดทะเบียนและชำระแล้ว []8
- () 1. ต่ำกว่า 5 ล้านบาท
- () 2. 5 ล้าน – 10 ล้านบาท
- () 3. 11 ล้าน – 20 ล้านบาท
- () 4. มากกว่า 20 ล้านบาท
6. ลักษณะของการประกอบการ []9
- () 1. พาณิชยกรรม ระบุ.....
- () 2. อุตสาหกรรม ระบุ.....
- () 3. บริการ ระบุ.....
7. กิจการของท่านใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำบัญชี []10
- () 1. ไม่ถึง 5 ปี () 2. 5 – 10 ปี
- () 3. มากกว่า 10 ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในธุรกิจ

1. ประเภทของคอมพิวเตอร์ประเภทใดที่กิจการใช้ในงานบัญชี
- () 1. เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ (โปรดตอบข้อ 2) []11
- () 2. เครื่องมินิคอมพิวเตอร์ (ข้ามไปตอบข้อ 3) []12
- () 3. เครื่องเมนเฟรม (ข้ามไปตอบข้อ 3) []13
2. เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ของกิจการเป็นแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. Intel ระบุรุ่น.....ความเร็ว..... []14
- () 2. AMD ระบุรุ่น.....ความเร็ว..... []15
- () 3. อื่นๆ ระบุ..... []16
3. ประเภทของอุปกรณ์เก็บข้อมูลสำรองประเภทใดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. เทป (Tape) () 2. ฟลอปปีดิสก์(Floppy Disk) []17[]18
- () 3. ออปติคัลดิสก์ (Optical Disk) () 4. ฮาร์ดดิส (Hard Disk) []19[]20
- () 5. อื่นๆ ระบุ..... []21

4. ซอฟต์แวร์บัญชีที่ใช้ทำรายงานบัญชีและภาษีเป็นซอฟต์แวร์ประเภทใด
- () 1. ซอฟต์แวร์บัญชีสำเร็จรูป ชื่อ []22
- () 2. ซอฟต์แวร์บัญชีที่เขียนขึ้นเอง []23
- () 3. ซอฟต์แวร์ในรูปแบบ Spreadsheet เช่น Excel Lotus []24
- () 4. ซอฟต์แวร์อื่นๆ ระบุ..... []25
5. คุณสมบัติของซอฟต์แวร์บัญชีที่กิจการใช้ทำรายงานบัญชีและภาษีเป็นซอฟต์แวร์ของกรมสรรพากรชนิดใด
- () 1. ชนิด ก. () 2. ชนิด ข []26
- () 3. ชนิด ค. () 4. ชนิด ง.
- () 5. ไม่ทราบชนิดใด
6. กิจการใช้ซอฟต์แวร์บัญชีในระบบงานอื่นใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ระบบเจ้าหน้าที่ () 2. ระบบลูกหนี้ []27[]28
- () 3. ระบบสินค้าคงคลัง () 4. ระบบเงินฝากธนาคาร []29[]30
- () 5. ระบบซื้อ () 6. ระบบขาย []31[]32
- () 7. ระบบทรัพย์สิน () 8. ระบบเงินเดือน []33[]34
- () 9. ระบบต้นทุน ()10. ระบบบัญชีแยกประเภท []35[]36
- () 11. ระบบอื่นๆ ระบุ..... []37
7. รูปแบบในการเชื่อมต่อเครือข่ายเป็นแบบใด []38
- () 1. แบบบัส (Bus) () 2. แบบดาว (Star)
- () 3. แบบวงแหวน (Ring) () 4. ไม่มีเครือข่าย
8. อุปกรณ์การนำเข้าข้อมูล (Input Device) เป็นชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. คีย์บอร์ด (Keyboard) []39
- () 2. เมาส์ (Mouse) []40
- () 3. สแกนเนอร์ (Scanning Device) []41
- () 4. เสียง (Voice-input Device) []42
- () 6. เครื่องอ่านด้วยแถบแม่เหล็ก (Magnatic-Stripe Reader) []43
- () 7. เครื่องอ่านด้วยแสง (Optical Mark Readers:OMR) []44
- () 8. อื่นๆ ระบุ..... []45

9. การประมวลผลข้อมูลในระบบบัญชีใช้การประมวลผลด้วยวิธีใด [146]
- () 1. การประมวลผลแบบแบช (Batch Processing)
- () 2. การประมวลผลแบบเรียลไทม์ (Realtime Processing)
10. การจัดการฐานข้อมูลในธุรกิจเป็นแบบใด [147]
- () 1. การจัดการฐานข้อมูลแบบดั้งเดิม (Traditional File Method)
- () 2. การจัดการฐานข้อมูล (Database Management Method)
11. ท่านใช้อุปกรณ์แสดงผลพีซีแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. เครื่องพิมพ์ (Printer) (โปรดตอบข้อ 12) [148]
- () 2. จอภาพ (Monitors) (ข้ามไปตอบข้อ 13) [149]
- () 3. เครื่องวาด (Ploters) (ข้ามไปตอบข้อ 13) [150]
- () 4. เสียง (Voice-Output) (ข้ามไปตอบข้อ 13) [151]
- () 5. อื่นๆ ระบุ..... [152]
12. เครื่องพิมพ์ที่ใช้เป็นชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. Dot – Matrix Printer () 2. Daisy – Wheel Printer [153] [154]
- () 3. Inkjet Printer () 4. Laser Printer [155] [156]
13. จำนวนพนักงานบัญชีต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ ระบุ.....คน/เครื่อง รวมเครื่องคอมพิวเตอร์.....เครื่อง
14. ระบบป้องกันการเข้าถึงข้อมูลเป็นแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. การกำหนดรหัสผ่าน [157]
- () 2. การใช้บัตรผ่าน [158]
- () 3. อื่นๆ ระบุ..... [159]
15. ในธุรกิจของท่านมีการฝึกอบรมพนักงานด้านคอมพิวเตอร์หรือไม่ [160]
- () 1. มี (โปรดตอบข้อ 16) () 2. ไม่มี
16. วิธีการฝึกอบรมในด้านคอมพิวเตอร์โดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ส่งไปอบรมตามสถาบันคอมพิวเตอร์ [161]
- () 2. นำบุคลากรภายนอกเข้ามาอบรมพนักงานในบริษัท [162]
- () 3. ให้พนักงานในบริษัทที่มีความรู้เป็นผู้อบรมตนเอง [163]

17. ในการพัฒนาโปรแกรม กิจกรรมการพัฒนาด้วยวิธีใด []64
- () 1. พัฒนาโปรแกรมเอง () 2. จ้างบริษัทอื่นมาพัฒนาโปรแกรม
- () 3. อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในทางบัญชีของผู้ทำบัญชี

1. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการทำงานในระบบใดมากที่สุด (เลือก3 ข้อเรียงลำดับความสำคัญ 1,2,3)
- () 1. ปัญหาด้านฮาร์ดแวร์หรือ เครื่องคอมพิวเตอร์ []65
- () 2. ปัญหาด้านซอฟต์แวร์หรือ โปรแกรมสำเร็จรูป []66
- () 3. ปัญหาด้านระบบเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูล (Net work) []67
- () 4. ปัญหาด้านบุคลากร
- () 5. ปัญหาอื่นๆ ระบุ.....
- () 6. ไม่มีปัญหา
2. ปัญหาเกี่ยวกับระบบเครือข่ายการเชื่อมโยงข้อมูลมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ระบบเครือข่ายการเชื่อมโยงข้อมูลล่าช้า []68
- () 2. ระบบเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลมักเกิดความล้มเหลว []69
- () 3. ปัญหาอื่นๆ ระบุ..... []70
- () 4. ไม่มีปัญหา []71
3. ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. เครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องมีจำนวน ไม่เพียงพอ []72
- () 2. เครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องมีสภาพเก่าหรือ ไม่มีคุณภาพ []73
- () 3. เครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถเพิ่มขีดความสามารถได้ []74
- () 4. ปัญหาอื่นๆ ระบุ..... []75
- () 5. ไม่มีปัญหา []76
4. ปัญหาเกี่ยวกับโปรแกรมที่ใช้ในงานบัญชีมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. โปรแกรมที่ใช้ทำบัญชีช้า ไม่ทันเวลา []77
- () 2. โปรแกรมที่ใช้ทำบัญชีมักเกิดปัญหาในการทำงานบ่อยครั้ง []78
- () 3. โปรแกรมที่ใช้ทำบัญชีไม่มีความสะดวกในการใช้งานหรือมีน้อย []79
- () 4. โปรแกรมที่ใช้ทำบัญชีไม่มีรายการช่วยเหลือ (Help menu) []80
- () 5. ปัญหาอื่นๆ ระบุ..... []81
- () 6. ไม่มีปัญหา []82

5. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร (ผู้ใช้) มีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ผู้ใช้ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ []83
- () 2. ผู้ใช้ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ []84
- () 3. ผู้ใช้ไม่มีความชำนาญ []85
- () 4. ขาดแคลนบุคลากร []86
- () 5. ปัญหาอื่นๆ ระบุ..... []87
- () 6. ไม่มีปัญหา []88
6. การใช้คอมพิวเตอร์ในทางบัญชีประสบปัญหาเรื่องไวรัส (Virus) หรือไม่ []89
- () 1. เคย () 2. ไม่เคย []90
7. กิจการมีแนวทางในการป้องกันไวรัสอย่างไร (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. มีโปรแกรมป้องกันไวรัส () 2. ทำสำรองข้อมูล []91[]92
- () 3. อื่นๆ ระบุ..... () 4. ไม่มี []93[]94
8. เมื่อคอมพิวเตอร์มีปัญหา กิจการมีวิธีการแก้ไขอย่างไร []95
- () 1. ส่งไปซ่อมที่บริษัทผู้ขาย () 2. สอบถามบริษัทผู้ขาย
- () 3. ลงโปรแกรมใหม่ () 4. ให้พนักงานในบริษัทที่มีความรู้เป็นผู้ซ่อม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ข

ประกาศของกรมสรรพากรฉบับที่ 63 ที่เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำบัญชี

หากผู้ประกอบการจดทะเบียนใช้เครื่องคอมพิวเตอร์จัดทำรายงาน คุณสมบัติของซอฟต์แวร์ระบบการลงรายงานในรายงานดังกล่าว จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานซอฟต์แวร์ของกรมสรรพากรชนิดหนึ่งชนิดใด ดังต่อไปนี้

ชนิด ก.

- (1) เป็นโปรแกรมที่เมื่อบันทึกข้อมูล (Data entry) และโอนเข้าบัญชีแยกประเภทแล้ว จะแก้ไขรายการนั้นๆ โดยไร้ร่องรอยไม่ได้ ถ้าจะแก้ไขก็ต้องทำการปรับปรุงตามหลักบัญชี
- (2) เป็นโปรแกรมที่ช่วยไม่ให้หลีกเลี่ยงภาษี ถ้าเป็นโปรแกรมที่ใช้กับ PC ผู้ขายซอฟต์แวร์ไม่ได้ให้ Source code ไปกับซอฟต์แวร์นั้น
- (3) เป็นโปรแกรมที่มีระบบรักษาความปลอดภัยเพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลได้โดยต้องระบุระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่าน หรือแก้ไขข้อมูลได้
- (4) เป็นโปรแกรมที่การบันทึกบัญชีเป็นไปตามกลดบัญชีคู่ (Double entry accounting)

ชนิด ข.

- (1) เป็นโปรแกรมที่เมื่อบันทึกข้อมูลและโอนเข้าบัญชีแยกประเภทแล้ว จะแก้ไขรายการนั้นๆ โดยไร้ร่องรอยไม่ได้ ถ้าจะแก้ไขก็ต้องทำการปรับปรุงตามหลักการบัญชี
- (2) เป็นโปรแกรมที่ช่วยไม่ให้หลีกเลี่ยงภาษี ถ้าเป็น โปรแกรมที่ใช้กับ PC ผู้ขายซอฟต์แวร์ไม่ได้ให้ Source code ไปกับซอฟต์แวร์นั้น
- (3) เป็นโปรแกรมที่มีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลได้โดยต้องระบุระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่าน แก้ไขข้อมูลได้
- (4) เป็นโปรแกรมที่การบันทึกบัญชี เป็น ไปตามกลดบัญชีคู่
- (5) เป็นโปรแกรมที่ถ้ามีระบบซอฟต์แวร์ในระบบงานใดระบบงานนั้นทุกระบบ เช่น ระบบขาย ระบบพัสดุ เป็นต้น บันทึกเข้าระบบบัญชีแยกประเภทโดยอัตโนมัติและแก้ไขโดยไร้ร่องรอยไม่ได้

ชนิด ค.

- (1) เป็นโปรแกรมที่เมื่อบันทึกข้อมูลและโอนเข้าบัญชีแยกประเภทแล้ว จะแก้ไขรายการนั้นๆ โดยไร้ร่องรอยไม่ได้ ถ้าจะแก้ไขก็ต้องทำการปรับปรุงตามหลักบัญชี
- (2) เป็นโปรแกรมที่ช่วยไม่ให้หลีกเลี่ยงภาษี ถ้าโปรแกรมที่ใช้กับ PC ผู้ขายซอฟต์แวร์ไม่ได้ให้ Source code ไปกับซอฟต์แวร์นั้น
- (3) เป็นโปรแกรมที่มีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลได้

โดยต้องระบุระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่าน หรือแก้ไขข้อมูลได้

- (4) เป็นโปรแกรมที่การบันทึกบัญชี เป็นไปตามหลักบัญชีคู่
- (5) เป็นระบบงานที่ทุกระบบใช้คอมพิวเตอร์และลงบัญชีแยกประเภทโดย

อัตโนมัติและแก้ไขโดยไร้ร่องรอยไม่ได้

ชนิด ง.

(1) เป็นโปรแกรมที่เมื่อบันทึกข้อมูล และโอนเข้าบัญชีแยกประเภทแล้ว จะแก้ไขรายการนั้นๆโดยไร้ร่องรอยไม่ได้ ถ้าจะแก้ไขก็ต้องทำการปรับปรุงตามหลักบัญชี

(2) เป็นโปรแกรมที่ช่วยไม่ให้เกิดความเสี่ยงภาษี ถ้าเป็นโปรแกรมที่ใช้กับ PC ผู้ขายซอฟต์แวร์ไม่ได้ให้ Source code ไปกับซอฟต์แวร์นั้น

(3) เป็นโปรแกรมที่มีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลได้ โดยต้องระบุระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่าน หรือแก้ไขข้อมูลได้

(4) เป็นโปรแกรมที่การบันทึกบัญชีเป็นไปตามหลักการบัญชีคู่

(5) เป็นระบบงานที่ทุกระบบใช้คอมพิวเตอร์และลงบัญชีแยกประเภทโดย

อัตโนมัติและแก้ไขโดยไร้ร่องรอยไม่ได้

(6) รหัสที่แจ้งไว้ที่กรมสรรพากรซึ่งทำให้สามารถผ่านรหัส Security ต่างๆทั้งสิ้น ได้ ใส่ของปิดผนึก ซึ่งกรมสรรพากรจะไม่เปิด ยกเว้นต่อหน้าผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ผู้จำหน่ายซอฟต์แวร์ที่ระบุไว้ที่หน้าจอดีียวกับชื่อโปรแกรม และได้ระบุไว้บน ภาชนะบรรจุซอฟต์แวร์ดังกล่าว ซึ่งข้อความดังต่อไปนี้

ซอฟต์แวร์นี้เขียนขึ้นโดย.....ซึ่งมีเลขประจำตัว ซอฟต์แวร์แฮต เลขที่..... เป็นซอฟต์แวร์เลขที่..... และเป็นซอฟต์แวร์ ตามมาตรฐานซอฟต์แวร์ เพื่อภาษีสรรพากรของกรมสรรพากรชนิด..... กล่าวคือ.....(ระบุคุณสมบัติข้างต้น).....

หรือในกรณีผู้ประกอบการจดทะเบียน เขียนซอฟต์แวร์ขึ้นเองได้ระบุไว้ที่หน้าจอดีียวกับชื่อ โปรแกรมซึ่งข้อความดังต่อไปนี้

ซอฟต์แวร์นี้เขียนขึ้นโดย..... และเป็นซอฟต์แวร์ตาม มาตรฐานซอฟต์แวร์เพื่อภาษีสรรพากรของกรมสรรพากรชนิด..... กล่าว คือ.....(ระบุคุณสมบัติข้างต้น)

ความใน (1) ถึง (3) ของมาตรฐานซอฟต์แวร์ชนิด ก. ชนิด ข. ชนิด ค. หรือ ชนิด ง. ข้างต้นมีดังต่อไปนี้

- (1) เป็นโปรแกรมที่เมื่อบันทึกข้อมูล (Data entry) และโอนรายการเข้าบัญชีแยก

ประเภทแล้ว จะแก้ไขรายการนั้นๆ โดยไร้ร่องรอยไม่ได้ ถ้าจะแก้ไขต้องทำการปรับปรุงตามหลักการบัญชี หมายความว่า

(ก) เมื่อบันทึกข้อมูลแล้ว จะต้องโอนรายการเข้าบัญชีแยกประเภทด้วย และสามารถพิมพ์รายงานจากบัญชีแยกประเภทเพื่อการตรวจสอบได้

(ข) การแก้ไขรายการ ไม่ให้ใช้วิธีการลบทิ้งหรือล้างรายการออก แต่ให้ใช้วิธีบันทึกรายงานปรับปรุงเพิ่มเข้าไป เพื่อแสดงรายการก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุงให้เห็น

(ค) สามารถแสดงรายงานแก้ไขปรับปรุงรายการ (Audit trail) โดยอัตโนมัติซึ่งต้องระบุต้นตอของเอกสาร เช่น Document number หรือ Reference number พร้อมแสดงวันที่เวลาที่เกิดรายการรหัสประจำตัวของผู้ทำรายการและจำนวนรายการที่มีการแก้ไขปรับปรุงด้วย

(ง) ปฏิเสธการทำรายงานปกปิด หรือซ่อนรายการรายงานการแก้ไขปรับปรุงรายการ (Hide audit trail)

(2) เป็นโปรแกรมที่ช่วยไม่ให้หลักießงภำยี้ หมายความว่า เป็นโปรแกรมที่

(ก) เขียนขึ้นเองตามเงื่อนไขกฎหมาย และระเบียบวิธีปฏิบัติที่กำหนดตามประมวลรัษฎากร

(ข) ไม่สามารถกำหนดหรือเลือกวิธีการประมวลผลข้อมูล เช่น การกำหนดเงื่อนไขให้ยอดขายสินค้าชนิดเดียวกันบางรายการนำไปเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

(ค) สามารถแสดงยอดรวมและเปรียบเทียบยอด เพื่อตรวจนับความครบถ้วนของข้อมูลขณะทำการประมวลผล

(ง) สามารถตรวจนับจำนวนรายการ (Transaction) ที่มีอยู่ในแฟ้มข้อมูล (File) ว่าอยู่ครบหรือไม่ และสามารถสอบย้อนกับจำนวนรายการที่นำเข้าว่าตรงกันหรือไม่

(จ) กรณีงบการเงินมีงบประกอบหรืองบย่อย ต้องสามารถแสดงรายละเอียดของงบประกอบหรืองบย่อย ซึ่งเป็นที่มาของงบการเงินรวม(Consolidate) เป็นรายงานด้วย

(ฉ) สามารถบวกกลับรายการท้ายงบการเงิน เพื่อการคำนวณกำไรสุทธิที่ต้องเสียภาษี และมีรายงานซึ่งระบุที่มาของรายการ เช่น Document number

(ช) ไม่สามารถ Post sale ได้โดยไม่ Post ภาษีมูลค่าเพิ่มพร้อมกัน

(3) เป็นโปรแกรมที่มีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลได้ โดยต้องระบุระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่าน หรือแก้ไขข้อมูลได้ หมายความว่า

(ก) สามารถแสดงภาพการทำงานรวมของระบบ(System flow chart)

(ข) ให้แสดงระดับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่หน้าจอ โดยระบุจำนวนและระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่าน หรือแก้ไขข้อมูลได้

(ค) โปรแกรมและข้อมูลมีการควบคุมโดยใช้รหัสผ่าน (Password) และการตั้งรหัสผ่านสำหรับผู้แก้ไข ต้องตั้งเพิ่มแยกต่างหากจากส่วนอื่น

(ง) มีรายงานการบันทึกรหัสผ่าน ในการทำงาน โดยระบุให้ทราบถึงรหัสประจำของผู้ปฏิบัติงาน งานที่ทำ และวันเวลาที่ปฏิบัติงาน สำหรับรายงานการแก้ไข ต้องระบุให้ทราบถึงรหัสประจำตัวของผู้ปฏิบัติ จำนวนและรายละเอียดของรายการที่มีการแก้ไขปรับปรุง

(จ) ถ้าเพิ่มข้อมูลมีการควบคุมโดยการ Encryption เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูล ถ้ามีการทำ Decrypting ต้องบันทึกหลักฐานไว้ทุกครั้ง เพื่อทำรายงานได้

การเลือกขนาดคอมพิวเตอร์เพื่องานบัญชี (คอมพิวเตอร์สำหรับนักบัญชีมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช)

การเลือกเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เพื่องานบัญชี

เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ (Micro Computer) มีราคาถูก จึงสามารถดึงดูดนักธุรกิจให้หันมาสนใจได้ แต่ไมโครคอมพิวเตอร์มีข้อจำกัดมาก และระบบงานบัญชีที่จะนำมาใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ก็มีขั้นตอนที่ค่อนข้างซับซ้อน ผู้ใช้คอมพิวเตอร์จำเป็นต้องรู้ข้อจำกัดของเครื่องคอมพิวเตอร์ตลอดจนคุณลักษณะของระบบบัญชีที่ถูกคิดแปลงเพื่อให้ทำงานกับคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี องค์การส่วนมากพบว่าเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์นั้นมีขนาดเล็กเกินกว่าที่จะนำมาใช้ใน งานบัญชีให้ครบตามวงจรบัญชีได้ เนื่องจากไมโครคอมพิวเตอร์นั้นมีหน่วยบันทึกข้อมูลที่มีความจุ ไม่เพียงพอกับงาน เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ให้บริการคนได้เพียงคนเดียว ณ ขณะใดขณะหนึ่ง จึง ไม่สามารถลงบัญชีได้ทันตามเวลา เครื่องทำงานช้า และบ่อยครั้งต้องถอดแผ่นงานบันทึกข้อมูลหรือ แผ่นดิสก์ เข้าออกเพื่อเปลี่ยนแฟ้มข้อมูลและเพิ่มบันทึกโปรแกรม ทำให้เกิดความไม่สะดวก ถ้าช้า ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ก่อนการตัดสินใจเลือกนำเครื่องไมโคร คอมพิวเตอร์มาใช้งานใดๆ ต้องมั่นใจว่ามีความเข้าใจในคุณสมบัติ ศักยภาพ และข้อจำกัดของ เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ให้ดีเสียก่อน มิฉะนั้นแล้วการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานนั้นจะไม่บังเกิด ผลตามที่มุ่งหวัง

1. ข้อจำกัดและลักษณะการใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เพื่องานบัญชี

1.1 ข้อจำกัดของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ไมโครคอมพิวเตอร์มีองค์ประกอบครบถ้วนสามารถ ทำงานบัญชีได้โดยสมบูรณ์ได้ด้วยตัวเอง แต่อุปกรณ์ทุกชิ้นถูกย่อส่วนให้มีขนาดเล็กลงมากเป็นเหตุ ให้มีประสิทธิภาพการทำงานที่จำกัด จากคุณสมบัติที่ค่อนข้างจะจำกัดนี้เป็นเหตุให้ไม่สามารถ ทำงานใหญ่ได้ สำหรับงานบัญชียิ่งนั้นอาจทำได้แค่ระบบบัญชีย่อยของระบบบัญชีแยกประเภท เช่น บัญชีลูกหนี้ บัญชีทรัพย์สิน และต้องเป็นบัญชีของหน่วยงานที่ไม่ใหญ่มากนัก ซึ่งหมายถึงงาน บัญชีของบริษัทขนาดเล็กหรืองานบัญชีประจำแผนกในองค์การขนาดใหญ่ การใช้ไมโคร คอมพิวเตอร์จะเกิดปัญหามากถ้าผู้ใช้พยายามใช้โดยไม่คำนึงถึงข้อจำกัด คือพยายามใช้งาน เกินขนาดที่เครื่องจะรับได้ เป็นผลให้งานล่าช้า สับสน และไม่สามารถได้ผลลัพธ์จากคอมพิวเตอร์ ตามที่มุ่งหวัง

1.2 ลักษณะการทำงานของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ในงานบัญชี เพื่อให้เครื่องไมโครคอมพิว เตอร์ทำงานได้อย่างเต็มที่ในสถานะที่หน่วยบันทึกมีความจุเท่านั้น จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงการบันทึก ข้อมูลที่ไม่จำเป็น รวมทั้งหลีกเลี่ยงการต้องจัดเรียงข้อมูลซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้เนื้อที่ดิสก์มาก วิธี หนึ่งที่ใช้ได้คือการทำงานแบบปฏิสัมพันธ์ การทำงานลักษณะนี้เป็นการอัพเดทเพิ่มข้อมูลหลักใน

ทันทีที่มีรายการผ่านเข้ามา ลักษณะการทำงานเช่นนี้ช่วยลดขั้นตอนการทำงาน และประหยัดเนื้อที่ในแผ่นคิสิกมากขึ้น จุดเด่นที่สุดที่ทำให้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือส่วนตัวของผู้ใช้มากขึ้น คือการทำงานในเชิงโต้ตอบ กล่าวคือ ในขณะที่กำลังบันทึกรายการนั้น เมื่อคอมพิวเตอร์พบที่ผิดก็จะแจ้งให้ผู้ใช้งานได้รู้ทันที แล้วรอให้ผู้ใช้แก้ไขที่ผิดก่อนที่จะทำงานขั้นต่อไป การทำงานในเชิงโต้ตอบเช่นนี้เหมาะที่จะใช้เป็นเครื่องมือประจำตัวของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ

2. แนวคิดในการเลือกเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เพื่องานบัญชี

เนื่องจากไมโครคอมพิวเตอร์มีคุณสมบัติที่สำคัญเหมือนเครื่องคอมพิวเตอร์เอกประสงค์ขนาดใหญ่ แต่ราคาถูกกว่ากันมาก เป็นเหตุให้ผู้ใช้คอมพิวเตอร์เป็นครั้งแรกตั้งเป้าหมายผิดพลาดในการกำหนดโครงการคอมพิวเตอร์ บางคนหวังที่จะนำไมโครคอมพิวเตอร์ไปใช้ทำงานบัญชีในลักษณะของงานที่ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเมนเฟรม บางคนได้ซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว แต่ไม่อาจหาคนมาพัฒนาระบบโปรแกรมเพื่อทำงานตามแนวทางที่ตนต้องการได้ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ผู้ใช้ที่ไม่เข้าใจวิธีการเลือกเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ถูกต้องต่างตกอยู่ในสภาพที่ผิดหวังจากการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งสิ้น

การเลือกเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เพื่องานบัญชียุคนั้นให้คำนึงถึงความสำคัญขั้นพื้นฐาน 3 ประการดังนี้

1. นโยบายการลงทุน เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์มีราคาถูกมากจึงไม่มีปัญหาด้านการลงทุน สำหรับองค์กรที่เพิ่งจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นครั้งแรกนั้น การลงทุนในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ถือเป็นการลงทุนเพื่อสร้างความพร้อมในการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับอนาคต อย่างไรก็ตามองค์กรใดที่มีงบประมาณน้อยแต่สามารถกำหนดความรับผิดชอบให้แก่เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ให้อยู่ภายในขอบเขตความสามารถที่แท้จริงของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ได้ องค์กรนั้นก็สามารถรับประโยชน์จากเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์อย่างเต็มที่

2. วัตถุประสงค์การใช้คอมพิวเตอร์ ผู้ที่คิดจะเลือกเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อทำงานบัญชีต้องเข้าใจว่า ไมโครคอมพิวเตอร์นั้นมีความสามารถเพียงแค่ทำงานบันทึกการบัญชีเป็นส่วนใหญ่ และขาดความสามารถในการทำงานของระบบบัญชีระดับสูงได้ เช่น บัญชีบริหาร บัญชีต้นทุน บัญชีเชิงวิเคราะห์ และบัญชีเชิงงบประมาณ ดังนั้นถ้าพึ่งเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เพียงตัวเดียว จึงไม่สามารถสนองความต้องการของงานบัญชีขององค์กรทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ ดังนั้นไมโครคอมพิวเตอร์จึงเหมาะสำหรับหน่วยงานที่สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

- (1) หน่วยงานขนาดเล็ก ใช้เครื่องจักรลงบัญชีที่สามารถทำงานบัญชีอย่างสมบูรณ์ในตัวเอง

- (2) หน่วยงานขนาดใหญ่ ใช้ทำงานบัญชีเพียงบางส่วน เช่นงานบันทึกการขายการค้า พร้อมทั้งการตรวจทานรายการข้อมูลเพื่อให้มั่นใจว่าถูกต้องและสมบูรณ์ ก่อนที่ข้อมูลนั้นจะถูกส่งไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใหญ่กว่า เพื่อทำงานประมวลผลต่อไป

3. การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เมื่อใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ จงพยายามหลีกเลี่ยงรายการพัฒนาโปรแกรมขึ้นใช้เอง จะโดยการจ้างคนอื่นหรือทำเองก็ตาม เพราะจะไม่คุ้มกับการลงทุนในด้านการพัฒนาโปรแกรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับงานด้านบัญชี การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำให้ประหยัดเวลาและประหยัดเงินเพื่อพัฒนาโปรแกรมของตนเอง

โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ที่ขายอยู่ในขณะนี้สามารถทำงานบัญชีครอบคลุมระบบบัญชีแยกประเภทและระบบบัญชีย่อยต่างๆ ดังต่อไปนี้

- บัญชีสินค้าคงคลัง
- บัญชีทรัพย์สิน
- บัญชีเจ้าหนี้บัญชีลูกหนี้
- บัญชีเงินเดือน
- บัญชีซื้อบัญชีขาย
- บัญชีแยกประเภท

การเลือกเครื่องมินิคอมพิวเตอร์

เครื่องมินิคอมพิวเตอร์ (Mini Computer) เป็นเครื่องที่ใหญ่กว่าไมโครคอมพิวเตอร์หลายเท่า คุณสมบัติที่สำคัญ คือสามารถให้เจ้าหน้าที่ใช้บันทึกและผ่านบัญชีหลายๆคนพร้อมกัน โดยใส่เพิ่มข้อมูลบัญชีชุดเดียวกันได้ องค์การใดที่ต้องการทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ในลักษณะสมบูรณ์แบบจำเป็นต้องใช้เครื่องมินิคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตามมินิคอมพิวเตอร์ยังมีข้อจำกัดในเรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการบันทึกข้อมูล ความเร็วในการให้บริการแก่คนใช้หลายๆคนพร้อมกัน และความจำกัดในการติดตั้งจำนวนจุดต่างๆ (Work Station) เมื่อใช้ทำงานจนถึงระดับหนึ่งจะพบว่าเครื่องมินิคอมพิวเตอร์นั้นทำงานได้ช้าและไม่สามารถรับงานที่มีรายการค้ามากๆได้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาเปลี่ยนมาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่กว่า

1. เครื่องมินิคอมพิวเตอร์กับงานบัญชี

เครื่องมินิคอมพิวเตอร์เสมือนหนึ่งเป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่ประกอบด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์หลายๆชุด ภายใต้การควบคุมของหน่วยประมวลผลกลางชุดเดียวกัน ตลอดจนใช้หน่วยบันทึกข้อมูลชุดเดียวกันด้วย หน่วยประมวลผลกลางนี้ต้องมีประสิทธิภาพสูงมากเพราะต้อง

บริการเครื่องหลายชุดเพื่อทำงานหลายๆงานพร้อมกัน คุณสมบัติพิเศษของเครื่องมินิคอมพิวเตอร์ มีสองประการ คือประการแรก เป็นเครื่องที่สามารถทำงานหลายๆงานพร้อมกัน (Multi-Tasks) และประการที่สอง สามารถบริการผู้ใช้ได้หลายๆคนพร้อมกัน (Multi-users) ข้อสำคัญที่ทำให้เครื่องมินิคอมพิวเตอร์ทำงานต่างกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ คือ เพิ่มข้อมูลชุดหนึ่งของมินิคอมพิวเตอร์ถูกเรียกไปใช้พร้อมๆกันหลายๆคนผ่านจุดทำงานหลายๆจุดได้ คุณสมบัติของมินิคอมพิวเตอร์ดังกล่าวเหมาะสำหรับงานบัญชีขององค์กรขนาดกลางและขนาดใหญ่ ทั้งนี้เป็นเพราะองค์กรขนาดใหญ่มีรายการต้องลงบัญชีมาก จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่หลายๆคนช่วยกันทำ และจำเป็นต้องใช้เพิ่มข้อมูลร่วมกันด้วย

2. การทำงานด้วยเครื่องมินิคอมพิวเตอร์

การทำงานของมินิคอมพิวเตอร์มีส่วนคล้ายคลึงกับไมโครคอมพิวเตอร์อยู่มากกล่าวคือลักษณะการทำงานมักเป็นไปในรูปปฏิสัมพันธ์เพื่อเกิดความสะดวกและง่ายแก่ผู้ใช้ เนื่องจากผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ไม่ได้เป็นผู้ชำนาญการในวิชาคอมพิวเตอร์ เครื่องมินิคอมพิวเตอร์มีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับเครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์ เพียงแต่ถูกย่อส่วนให้มีขนาดเล็กลงประสิทธิภาพในการทำงานและความสามารถในการบันทึกข้อมูลจึงสูงกว่าไมโครคอมพิวเตอร์มาก การออกแบบโปรแกรมเพื่อให้เครื่องมินิคอมพิวเตอร์ทำงานบัญชี จึงพยายามให้สมบูรณ์ภายในตัวเอง ความสมบูรณ์ในที่นี้หมายถึงการทำงานบัญชีที่ครบวงจรซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนของงานต่อไปนี้

- 1) บันทึกรายการ
- 2) พิมพ์รายการที่บันทึกแล้วเพื่อใช้ตรวจสอบและเป็นหลักฐานทางการบัญชี
- 3) แก้ไขรายการที่ผิด
- 4) ปรับปรุงเพิ่มข้อมูลบัญชีจากรายการที่ได้บันทึกไว้แล้วให้ทันสมัย
- 5) พิมพ์รายงานสรุปผลการอัพเดทและหลักฐานการเปลี่ยนแปลงในเพิ่มข้อมูล
- 6) พิมพ์รายงานสรุปผลการลงบัญชีในแต่ละงวด
- 7) ทำการปิดบัญชีและพิมพ์งบการเงินต่างๆ

3. ข้อจำกัดของเครื่องมินิคอมพิวเตอร์

การใช้เครื่องมินิคอมพิวเตอร์เพื่อทำงานบัญชีตามลักษณะที่กล่าวมาแล้ว คือการให้บริการแก่เจ้าหน้าที่ลงบัญชีกลุ่มใหญ่ตามหน่วยปฏิบัติการ โดยให้บริการแก่คนหลายๆคนพร้อมกันและทำงานได้พร้อมกันหลายๆงานนั้น มีการออกแบบตามลักษณะดังนี้ คือ

- 1) ง่ายต่อการปฏิบัติงาน ด้วยการจัดขั้นตอนของงานเป็นรายการให้เลือกบนจอภาพ

วิธีการนี้ทำให้ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีหน่วยความจำที่มีความสูง เพื่อบันทึกโปรแกรมสั่งงาน ซึ่งมีขนาดค่อนข้างใหญ่ ประกอบขั้นตอนของงานที่เกี่ยวข้องกันโดยตลอด

2) ทำงานในระบบออนไลน์ ที่สามารถอัปเดตเพิ่มข้อมูลบัญชีต่างๆที่เกี่ยวข้องได้ในทันทีที่มีรายการค้าเกิดขึ้น ทำให้เราสามารถบันทึกเหตุการณ์ทางการค้าได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ อันเป็นประโยชน์อย่างมหาศาลต่อการบริหารธุรกิจ

4. แนวคิดในการเลือกเครื่องมินิคอมพิวเตอร์เพื่องานบัญชี

มินิคอมพิวเตอร์ถูกสร้างมาให้เกิดความสมดุลระหว่างการลงทุนและขอบเขตการทำงานแบบอัตโนมัติ มีความเหมาะสมสำหรับงานบัญชีของทั้งองค์การขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทั้งนี้เพราะคุณสมบัติที่เป็นจุดเด่นซึ่งพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) สามารถทำงานในลักษณะออนไลน์(On-line) แบบรีลไทม์ได้ คือมีจุดทำงานที่ห่างจากหน่วยประมวลผลกลางและหน่วยบันทึกข้อมูลได้ภายในรัศมีระหว่าง 1 ถึง 1.5 กิโลเมตร ซึ่งพอเพียงที่จะให้บริการแก่หน่วยงานต่างๆที่อยู่ภายในตึกหรือโรงงานเดียวกัน ทำให้ทุกหน่วยงานสามารถส่งรายการบัญชีมาประมวลผลและลงบัญชีไว้ยังส่วนกลาง ตลอดจนใช้เพิ่มข้อมูลร่วมกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

2) เครื่องมินิคอมพิวเตอร์ใช้ซอฟต์แวร์ปฏิบัติการในลักษณะปฏิสัมพันธ์ ทำให้ง่ายต่อการใช้งาน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่บัญชีซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ลึกซึ้ง

3) เครื่องมินิคอมพิวเตอร์ทำงานในลักษณะออนไลน์ เพิ่มข้อมูลถูกอัปเดตในทันทีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นทำให้ระบบบัญชีมีตัวเลขที่บรรยายเหตุการณ์ได้ทันตามเวลา อันเป็นประโยชน์อย่างมหาศาลต่อการจัดการและบริหาร

4) เครื่องมินิคอมพิวเตอร์มีหน่วยประมวลผลกลางที่มีศักยภาพสูง จึงสามารถใช้ซอฟต์แวร์ระบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relation Data Base) ได้ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการประมวลสารสนเทศ

5) เมื่อใช้เครื่องมินิคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้ต้องตั้งเป้าให้มากกว่าเพียงต้องการให้ทำงานเป็นเครื่องลงบัญชีเท่านั้น ความสามารถในการเชื่อมต่อจุดทำงานบัญชีทุกจุดในรูปแบบเครือข่าย ทำให้เกิดระบบฐานข้อมูลทางบัญชีที่สมบูรณ์ เป็นประโยชน์ต่อการช่วยงานด้านควบคุมการปฏิบัติการทางธุรกิจและการวางแผนธุรกิจด้วยการลงทุนที่ประหยัดอีกด้วย

การเลือกเครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์เพื่องานบัญชี

เครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์ (Mainframe Computer) เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่สามารถขยายตัวได้อย่างกว้างขวางทั้งขนาดของหน่วยบันทึกข้อมูล จำนวนจุดทำงาน ตลอด

จนความเร็วในการทำงานของหน่วยประมวลผลและหน่วยสื่อสารข้อมูล จึงเหมาะสำหรับการทำบัญชีขององค์กรขนาดใหญ่ แต่เครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์มีราคาสูง ดังนั้นการใช้เครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์ถึงกำหนดวิธีการอย่างระมัดระวัง เช่น พยายามหลีกเลี่ยงการทำงานแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive) เพราะเป็นวิธีการทำงานที่ถ่วงเวลา ทำให้คอมพิวเตอร์ไม่สามารถบริการงานอื่นๆ ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นการใช้คอมพิวเตอร์อย่างไม่คุ้มค่า

1. เครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์กับระบบงานบัญชี

เครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์เป็นคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่มีประสิทธิภาพสูงในทุกๆ ด้าน ในส่วนของฮาร์ดแวร์ เครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์ใช้หน่วยประมวลผลกลางที่มีความสามารถสูงกว่าเครื่องมินิคอมพิวเตอร์เป็นสิบๆ ถึงร้อยๆ เท่าตัว มีหน่วยบันทึกข้อมูลความเร็วสูง และความจุสูงถึงพันๆ ล้านไบต์ มีระบบควบคุมการสื่อสารข้อมูลทั้งรัศมีไกลและรัศมีใกล้ที่มีประสิทธิภาพสูง มีความสามารถในการเชื่อมต่อเทอร์มินัลเพื่อใช้เป็นจุดทำงาน ได้รูปแบบตามความเหมาะสมของงาน เครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์มีคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับงานทำบัญชีขององค์กรขนาดใหญ่

2. การลงบัญชีด้วยเครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์

เมื่อองค์กรขนาดใหญ่นำคอมพิวเตอร์มาลงบัญชีจะกระทำโดยวิธีหลายๆ วิธีผสมกัน โดยเฉพาะเมื่อเมนเฟรมคอมพิวเตอร์มีความสามารถมากและบริการงานได้ทั่วถึงทุกส่วนงานขององค์กร ข้อมูลที่ส่งเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์มีหลายรูปแบบ กล่าวโดยสรุปการลงบัญชีด้วยเครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์กระทำได้ 3 วิธี ดังนี้

2.1 การลงบัญชีแบบแบช วิธีนี้มีการเก็บรวบรวมเอกสารที่มีข้อมูลทางบัญชีแล้วนำมาบันทึกลงในสื่อที่คอมพิวเตอร์สามารถอ่านได้ตรวจทานให้มั่นใจว่าข้อมูลนั้นถูกต้องและสมบูรณ์แล้วจึงส่งไปที่ศูนย์คอมพิวเตอร์เป็นชุดๆ เพื่อประมวลผลต่อไป วิธีนี้เหมาะสำหรับงานที่ไม่เร่งรีบ มีปริมาณข้อมูลมาก และสารสนเทศทางบัญชีไม่จำเป็นต้องสรุปผลในลักษณะวันต่อวัน อาจสรุปเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน

2.2 การลงบัญชีแบบแบชเชิงปฏิสัมพันธ์ วิธีนี้ต่างกับการลงบัญชีแบบแบชที่กล่าวข้างต้นเฉพาะส่วนของการบันทึกรายการบัญชีก่อนนำไปประมวลผลในวิธีแรกนั้นการบันทึกข้อมูลกระทำในลักษณะคัดลอกตัวเลขจากเอกสารพร้อมทั้งบันทึกลงบนสื่อกลาง เครื่องมือที่ใช้อาจเป็นเครื่องบันทึกข้อมูลแบบใช้แผ่นจานฟลอปปีดิสก์หรือเครื่องบันทึกข้อมูลแบบใช้แผ่นจานฮาร์ดดิสก์ สำหรับวิธีที่สองนั้นเครื่องบันทึกจะพ่วงต่อกับแฟ้มข้อมูลต่างๆ ของเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น แฟ้มบันทึกชื่อที่อยู่ของลูกค้า แฟ้มชื่อบัญชี แฟ้มชื่อสินค้า และแฟ้มชื่อพนักงาน ในระหว่างการบันทึกข้อมูลเข้าหน้าที่จะทำปฏิสัมพันธ์กับแฟ้มข้อมูลเหล่านี้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

2.3 การลงบัญชีแบบเรียลไทม์ วิธีการนี้มีการลงบัญชีทันทีที่เกิดรายการขึ้นเพิ่ม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจะถูกเดบิตหรือเครดิตในทันที โดยไม่คำนึงว่ารายการบัญชีนี้จะเกิดขึ้นจากหน่วยงานใด

ปัจจัยที่ควรพิจารณาในการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี (สุภาพร เจริญเยี่ยม:2536)

1. ลักษณะของกิจการ กิจการควรคำนึงว่าโปรแกรมที่จะนำมาใช้นั้นเหมาะสมกับกิจการประเภทใด มีขีดความสามารถในการใช้งานได้ครบถ้วนตามต้องการหรือไม่ เนื่องจากธุรกิจแต่ละประเภทย่อมมีรายการค้าและความต้องการใช้ข้อมูลที่แตกต่างกันและโปรแกรมสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมาก็ไม่สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ทุกประเภทกิจการควรพิจารณาว่าโปรแกรมสำเร็จรูปนั้นๆ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในกิจการนั้นๆ ได้มากน้อยเพียงใด

2. ลักษณะการทำงานของโปรแกรม ลักษณะการทำงานของโปรแกรมขึ้นอยู่กับสิ่งต่างๆต่อไปนี้

2.1 Utilities จะเป็นตัวกำหนดฮาร์ดแวร์ ที่สามารถนำมาใช้งานกับโปรแกรมนั้นๆ เช่น printer monitor เป็นต้น ดังนั้นในการเลือกซอฟต์แวร์ที่จะใช้จึงควรกระทำก่อนการเลือกฮาร์ดแวร์ นอกจากนี้ Utilities ยังอาจเป็นตัวช่วยเกี่ยวกับการจัดการด้านเพิ่มข้อมูล เช่น backup restore file-compression เป็นต้น

2.2 ให้ผู้ใช้สามารถเลือกได้มาก มักมีความยืดหยุ่นในการใช้งานสูง Options ต่างๆ โดยปกติมักให้ผู้ใช้เลือกกำหนดในขั้นตอนการติดตั้งโปรแกรม หรืออาจปรากฏอยู่บน Main Menu ของโปรแกรม

2.3 การกำหนดรหัสผ่าน (Passwords), Reporting Units และงวดบัญชี โปรแกรมแต่ละตัวมีระบบการให้ passwords แตกต่างหลายระดับ ซึ่งกิจการควรพิจารณาตามความต้องการควบคุมการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ในระดับต่างๆโดยปกติโปรแกรมส่วนใหญ่จะให้ผู้ใช้กำหนด passwords, reporting Units และงวดบัญชีในขั้นตอนการ install โปรแกรม

2.4 การเพิ่มและเปลี่ยนแปลงข้อมูลในแฟ้มหลัก โปรแกรมส่วนใหญ่มักให้ผู้ใช้สร้างข้อมูลในแฟ้มหลักโดยสร้าง Code files เพื่อใช้ร่วมกับข้อมูลในแฟ้มหลัก ซึ่งแต่ละโปรแกรมจะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการสร้าง Code files เหล่านี้ต่างกัน

2.5 การใส่รายการค้า และการตรวจทานรายการค้า โปรแกรมแต่ละตัวแตกต่างกัน ความยากง่ายในการบันทึกข้อมูล แก้ไขข้อมูลที่บันทึกผิดพลาด และการควบคุม โดยตรวจทานความถูกต้องก่อนนำไปประมวลผลกิจการควรพิจารณาถึงความสามารถต่างๆของโปรแกรมในการอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือผู้ใช้ในเรื่องต่างๆเหล่านี้

2.6 การผ่านบัญชี (Posting) ขั้นตอนการผ่านบัญชีจะสามารถทำได้ง่ายและสะดวกขึ้น หากโปรแกรมนั้นมีการ integrate ระบบย่อยต่างๆเข้าด้วยกัน ซึ่งทำให้สามารถผ่านบัญชีไปยังบัญชีต่างๆที่เกี่ยวข้องได้ทั้งหมดโดยอัตโนมัติ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนการทำงาน และประหยัดเวลา

2.7 การปิดบัญชีเมื่อสิ้นงวดบัญชี โปรแกรมแต่ละตัวจะแตกต่างกันในความยืดหยุ่นในเรื่องของงวดบัญชี และการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลในงวดบัญชีที่ปิดไปแล้ว

2.8 การพิมพ์แบบฟอร์ม ความยืดหยุ่นในเรื่องการพิมพ์รายงานเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ต้องพิจารณา โปรแกรมในปัจจุบันส่วนใหญ่จะยอมให้ผู้ใช้เลือกพิมพ์แบบฟอร์มหรือเอกสารต่างๆบนจอภาพบน disk หรือ printer เพื่อความสะดวกในการใช้งาน นอกจากนี้ความยืดหยุ่นในการออกแบบแบบฟอร์มจะแตกต่างกันไปสำหรับโปรแกรมแต่ละตัว

2.9 การพิมพ์รายงาน ข้อจำกัดในการออกแบบ และสร้างรายการต่างๆรวมทั้งการพิมพ์รายงาน จะแตกต่างกันไปสำหรับโปรแกรมสำเร็จรูปแต่ละตัว ผู้ใช้ควรคำนึงถึงรูปแบบของรายงานที่ต้องการ เพื่อใช้พิจารณาข้อจำกัดในการพิมพ์รายงานของโปรแกรมนั้นๆ

2.10 การถ่ายโอนข้อมูล (Transferring Information) ความสามารถในการถ่ายโอน ข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีเป็นไปได้ 3 ลักษณะ คือ

- การถ่ายโอนข้อมูลเพื่อ Integrate ระหว่างระบบย่อย
- ระบบเครือข่าย (Networking)
- การถ่ายโอนข้อมูลกับโปรแกรมอื่นๆ

โปรแกรมระบบบัญชีปัจจุบันมักมีการ integrate ข้อมูลในระหว่างระบบย่อยต่างๆ แต่ประสิทธิภาพและความยากง่ายในการถ่ายโอนข้อมูลเหล่านั้นจะแตกต่างกันไปในแต่ละโปรแกรม นอกจากนี้ ข้อจำกัดของการ integrate และการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ก่อนการโอนย้ายข้อมูลจะแตกต่างกัน

โปรแกรมบางตัวอาจมี Network version ซึ่งสามารถทำงานร่วมกับ network software ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ความสามารถในการถ่ายโอนข้อมูลกับโปรแกรมอื่นๆ เป็นคุณลักษณะในการเพิ่มความยืดหยุ่นให้แก่ผู้ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบและการจัดทำรายงานต่างๆ

3. ชีตความสามารถ (Capacities) ของโปรแกรม

ชีตความสามารถของโปรแกรมขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

3.1 ข้อจำกัดด้านจำนวนของ work stations ในกรณีที่กิจการต้องการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีบนระบบเครือข่าย(Networking) กิจการควรพิจารณาถึงจำนวนของ Work stations ที่โปรแกรมนั้นจะสามารถใช้งานได้

3.2 ข้อจำกัดเกี่ยวกับ RAM ที่ต้องมี ความต้องการใช้ RAM สำหรับแต่ละโปรแกรม จะแตกต่างกัน การเลือกใช้โปรแกรมที่มีความต้องการใช้ RAM เกินกว่าขีดความสามารถของเครื่อง คอมพิวเตอร์ที่กิจการมีอยู่ อาจมีผลทำให้ต้องมีการลงทุนเพิ่มเติมในด้านฮาร์ดแวร์

3.3 ข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนเนื้อที่ในการเก็บข้อมูล (Storage Space) ความต้องการ เนื้อที่ในการเก็บข้อมูลจะขึ้นอยู่กับปริมาณรายการค้าและ โปรแกรมที่ใช้

3.4 ข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวน record โปรแกรมบางตัวอาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวน ของระบบงานและ records ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น โปรแกรมที่มีราคาค่อนข้างต่ำ โปรแกรมที่ใช้งานใน ปัจจุบันส่วนใหญ่ มักไม่มีข้อจำกัดในเรื่องนี้

3.5 ข้อจำกัดเกี่ยวกับขนาดของ field ผู้ใช้ควรพิจารณาข้อจำกัดเกี่ยวกับขนาดของ field ว่าเพียงพอต่อความต้องการที่จะใช้หรือไม่ เช่นจำนวนหลักสูงสุดของ field จำนวนเงินเป็นต้น

3.6 ข้อจำกัดต่างๆของโปรแกรม ผู้ใช้อาจพิจารณาข้อจำกัดอื่นๆของโปรแกรมนั้นๆ เช่น ข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อมูลที่สามารถบันทึกได้ใน field ข้อจำกัดเกี่ยวกับการกำหนดวงบัญชี เป็นต้น

4. ต้นทุนในการจัดหา ใช้งานและบำรุงรักษา

ต้นทุนที่ควรคำนึงถึงในการเปรียบเทียบ ได้แก่

4.1 ต้นทุนเกี่ยวกับโปรแกรม

- ต้นทุนทั้งหมดในการจัดหาระบบย่อยต่างๆที่ต้องซื้อเพื่อให้สามารถ ทำงานได้เทียบเท่ากันสำหรับโปรแกรมที่นำมาพิจารณา
- ต้นทุนในการดัดแปลง (modification) หรือเพิ่มเติม
- ต้นทุนของ network software ในกรณีที่จะใช้ระบบเครือข่าย
- ต้นทุนในการฝึกอบรมผู้ใช้หรือขอรับคำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้งาน

4.2 ต้นทุนเกี่ยวกับฮาร์ดแวร์ การเลือกฮาร์ดแวร์ ขึ้นอยู่กับ

- ข้อกำหนด (Requirements) ของโปรแกรม
- ปริมาณงาน
- จำนวนผู้ใช้งาน

5. คู่มือการใช้งานและการให้บริการหลังการขาย

ปัจจัยที่สำคัญที่ควรพิจารณาในการตัดสินใจเลือกโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับใช้ใน งานบัญชี ได้แก่ รายละเอียดของคู่มือการใช้งาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้และชื่อเสียงของผู้ขาย เกี่ยวกับการให้บริการหลังการขาย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาววิภา จงรักนัถย์
วัน เดือน ปี เกิด	13 ธันวาคม 2503
ประวัติการศึกษา	-สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2522 -สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาบัญชี มหาวิทยาลัย พายัพ ปีการศึกษา 2522 -สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต(บริหารธุรกิจ) สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปีการศึกษา 2542
ประวัติการทำงาน	-พนักงานบัญชี สำนักงานประวิทย์นายนความ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ 2526 -เจ้าหน้าที่การเงิน ธนาคารกรุงเทพจำกัด สาขาประตูช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ 2527 – 2533 -เจ้าหน้าที่การตลาด บริษัทหลักทรัพย์สินเอเชีย จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ 2534 -วิทยากรพิเศษ สถาบันราชภัฏ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ 2536-2538 -อาจารย์ประจำสาขาการบัญชี คณะบัญชีการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ 2542 - ปัจจุบัน